

Tres mirades sobre l'any literari que s'acaba

Els escriptors Ada Castells, Martí Domínguez i Josep Maria Fonalleras fan balanç i destaquen cinc títols publicats aquest 2010

Des del punt de vista literari, el 2010 es recordarà com un any marcat per la crisi, que ha afectat de manera ben patent la venda de llibres, i també ha provocat el [tancament de la distribuïdora l'Arc de Berà](#), que ha fet trontollar un 25% de l'edició en català. En clau positiva, aquest any ha deixat una collita d'escriptors joves que han obtingut premis (el Prudenci Bertrana per [Agnès Rotger](#) i [Nadia Ghulam](#), el Pla per [Llúcia Ramis](#), l'Octavi Pellissa per la [Lolita Bosch](#)...) i s'ha redescobert el poeta [Màrius Torres](#). També ha estat un any en què han desaparegut dos noms de pes de la cultura catalana: [Joan Solà](#) i [Joan Triadú](#).

Hem demanat un cop d'ull sobre l'any literari que ara s'acaba a [Ada Castells](#), [Martí Domínguez](#) i [Josep Maria Fonalleras](#), i que en destaquin cinc novetats.

Balanç literari del 2010

Ada Castells recorda: 'Vam començar l'any dient que l'home del sac era el llibre electrònic, però ens ha agafat una crisi molt més forta i molt real que ens ha fet tocar de peus a terra –el tancament de l'Arc de Berà. És un exponent de la crisi profunda i sorda que viu el món editorial, que és poc espectacular, però que amb aquest fet, que toca tants editors i que en farà caure més d'un, ens ha fet baixar a la realitat.'

Martí Domínguez se sent preocupat perquè els editors no se solen arriscar gaire: 'La majoria de llibres que es publiquen són coses lleugeres, faciletas. I, és clar, la crisi es nota moltíssim: hi ha pocs recursos i s'han de justificar més que mai. I hi ha poc risc. Això és anorreador per al món literari. Cada vegada les novel·les s'assemblen més a guions cinematogràfics. Es tendeix molt a la convencionalitat. Aquesta situació m'inquieta molt. Hi ha molt poca alegria en el món de l'edició. Perquè una cosa és l'entreteniment, el 'bestseller', i una altra de ben diferent és la literatura. No es poden posar al mateix sac.'

Josep Maria Fonalleras explica que, dels aspectes que hagin marcat l'any literari, el primer que li ve al cap és el llibre electrònic, però que véu a saber. I opta per l'Any Màrius Torres: 'A mi, m'ha servit per descobrir-lo, per llegir-ne tota l'obra. És el fet literari que ressaltaria d'aquest 2010.'

Ada Castells també recorda que enguany s'han mort dos noms importants de les lletres catalanes: el crític Joan Triadú i el lingüista Joan Solà; i de fora, com Saramago i Delibes. Com a cosa positiva, esmenta la [versió cinematogràfica](#) de 'Pa negre' d'Emili Teixidor: 'S'ha fet bé, ha popularitzat l'obra i l'ha acostat a nous lectors.'

Disset títols per Nadal i Reis

Sobre els cinc títols triats, Martí Domínguez s'inclina per ' [L'estany de foc](#) ' (Bromera) de Silvestre Vilaplana, sobre la persecució de la Bíblia valenciana a final del segle XV. 'M'interessa, sobretot, la qüestió de la comunicació; el fet que ja llavors podien perseguir la gent perquè tenia una Bíblia traduïda al valencià.' També ' [Els infinits](#) ' (Bromera), la nova novel·la de John Banville. Encara que li'n va agradar més 'El mar', l'obra anterior, Domínguez troba que la prosa de Banville és esmerilada, amb molts registres; és la prosa d'un escriptor nat. 'Banville arrisca moltíssim i això em sembla colpidor.' També ' [Tot el que tinc, ho duc al damunt](#) ' (Bromera) de la Nobel Herta Müller, 'que té un aire de Thomas Bernhard amb aquesta mirada desinhibida sobre la condició humana'. Un altre títol a tenir en compte és ' [Nadie acabará con los libros](#) ' (Lumen) d'Umberto Eco i Jean-Claude Carrière. 'Tenen una percepció romàntica de la literatura. Són dos erudits que parlen de literatura i fan pura pirotècnia. És molt recomanable per l'univers de lectures que et

descobreix. Diuen que el llibre de paper sempre tindrà futur, encara que sóc escèptic i crec que el final del paper és inevitable. I si em permeteu una recomanació final, ' El gran disseny' (Columna) de Stephen Hawking. Escrit des de l'ateisme més bel·ligerant, vol explicar científicament l'origen de l'univers. Ara, l'explicació és tan inversemblant, tan difícil de copsar (vivim en una infinitud d'universos paral·lels), que ens és més fàcil de creure que és Déu el creador de l'univers (ha, ha, ha). Un llibre apassionant.'

Josep Maria Fonalleras recomana ' [Un país de butxaca](#) ' (Empúries) de Joan-Daniel Bezonoff. 'Em va semblar interessant el lligam que estableix en la seva infantesa entre el país que es va morir i una mena d'Arcàdia que és Girona. També destacaria ' [Tres prosistes](#) ' (Empúries) de Gabriel Ferrater, en edició d'Oriol Ponsatí Murlà. Era un llibre intrometible que corria fotocopiats de mà en mà. És un llibre boníssim i el fet de recuperar-lo és destacable.' Un altre volum que Fonalleras troba meravellós és ' [Les bones companyies](#) ' (Galaxia Gutenberg/Cercle de lectors) de Jordi Cornudella. 'M'ha proporcionat una sensació de felicitat intel·lectual! Et fa tenir la il·lusió de viure en un país civilitzat. És un dels millors llibres que he llegit. I la millor novel·la de l'any, encara que no s'hagi publicat el 2010 enguany li han donat el Premi Llibreter, és ' [Maletes perdudes](#) ' (Empúries) de Jordi Puntí. Per l'ambició literària i perquè també és un 'divertimento', que fugi d'aquella transcendència excessiva que fa mal, amb una prosa que arrisca.' L'autor gironí acaba optant per dos autors de la ciutat: ' [Octubre](#) ' (Acontravent) de Miquel Pairoli, un dietari de reflexions sobre el temps i sobre el pas del temps, molt planià, amb una prosa extraordinària. I també celebren el nou llibre de Ponç Puigdevall, ' [Un dia tranquil](#) ' (Tusquets). El fet que hagi tornat a publicar després de tant de temps i de totes les coses que li han passat és una bona notícia.'

Ada Castells comença la tria amb un clàssic, ' [Lisístrata](#) ' d'Aristòfanes en una traducció de Cristián Carandell. 'El destaco sobretot perquè és una traducció que s'adiu amb el fet que "Lisístrata" és una comèdia i ha de fer riure. Fins ara les traduccions dels clàssics seguien una mateixa línia: seriosa, transcendent, noucentista. La versió d'aquest llibre, sense perdre la qualitat, fa que quan llegeixes la comèdia riguis, que d'això es tracta.' Castells també tria ' [Dublinesca](#) ' (Seix Barral) d'Enrique Vilamatas: 'Trobo que fa un salt en l'exploració de les seves dèries literàries. Comenta el pas de l'era impresa al món digital, però, de fet, parla de la dificultat de sobreviure de l'escriptor exigent. També és molt recomanable ' [Visión des del fondo del mar](#) ' (El Acanalado) de Rafael Argullol, un volum de mil dues-cents pàgines en què parla de tot. És un assaig sobre la manera de mirar un món contemporani en què realitat i ficció es fonen. Ell fa servir la metàfora de la visió borrosa de dintre el mar per defensar que aquesta mirada desdibuixada sovint és més apropiada per a mirar el món que no pas la mirada nítida. És un llibre molt agraït.' També selecciona ' [Carta al papa](#) ' (Ara Llibres) de Lluís Busquets Grabulosa. 'L'esment com a fenomen, perquè és un catòlic crític amb l'església. El llibre ha passat desapercebut per l'esverament catòlic que va desfermar l'arribada del papa. I finalment la novel·la ' [La casa de gel](#) ' (Bromera) de Joan Pons, un llibre fragmentat, que diuen ara, que va d'un lloc a un altre, i que és la història d'un home molt lleig que s'ha enamorat d'una peixatera. I l'home és escriptor i escriu perquè l'estimin. Com tots els escriptors, que escrivim perquè ens estimin.'

17 desembre 2010

Una notícia de VilaWeb.cat
Edició GENERAL
<http://www.vilaweb.cat>
[Enllaç permanent](#)